

Vi selv og våre hjem

Taler

Jacob Stenersen Worm-Müller

Sted

London

Omstendigheter

Radiotale

- 1 Det er først når en har sett hele jordens herlighet og skjønnhet at det bevisst går opp for en, hvilket fagert hjem Norge er, hvilken uendelig rikdom det eier i sin tilsynelatende fattigdom, og hvilke veldige muligheter det egentlig har. Det er først når en har møtt hundrer norske skip på alle hav og sett det plikttro,
- 5 kyndige og trofaste arbeid våre sjømenn daglig utfører fjernt fra hjemlandet, at en forstår hvor stort Norge er, hvilket eventyr det er at dette havombruste land langt opp i tåkeheimen likevel makter, ikke bare å leve med i hele verdens daglige liv, men å gjøre sin store, levende innsats. Uten militærmakt, uten kolonivelde og rikdommer er vi selv i nederlagets stund en stormakt på sjøen. Det frie hav er
- 10 som før pulsåren i Norges rike, det er vårt folks redning, og det som preger vår karakter og vårt vesen.

- Og likevel, først da ulykken rammet oss, forstod vi helt hva Norge betød for oss, hvor inderlig, uløselig vi var knyttet til landet. Vi forstod at hele vår tidligere
- 15 tilværelse vil ha vært meningsløs, hvis vi ikke nå holder mål. Det det gjelder er at vi i de avgjørende øyeblikk går helt og fullt inn for det vi elsker og tror på. Det er der spiren til seieren ligger.

- I de angstfulle, nerveslitende stunder vi har opplevd siden krigen plutselig falt
- 20 over oss, under svimeslaget av overveldende begivenheter som truer med å tvinge oss i kne, er det kjærligheten til Norge og den dype takknemlighet vi føler mot det som redder oss fra fortvilelsen. Vår styrke er de bånd som knytter oss til Norges natur, dets jord, fjell, skog og vann, til de slekter som er gått foran oss og til dem vi skal gi landet i arv, til hele vår historie.

25

I. C. Dahls berømte bilde "Bjerk i storm", som Christian Michelsen eide, er ikke bare et symbol på landet, men det gir hver enkelt av oss vår oppgave. Nettopp i

30 sverdtid og ulvetid gjelder det at vi som bjørka har røtter i Norges jord, hvor
fattig den enn er, at vi klamrer oss til steingrunnen og kler den, utnytter hver
minste revne og samler jordsmonn. Det gjelder å stå fast, så at stormen, om den
raser i trekronen, bøyer stammen og flenger grener og skjelvende lauv, ikke feller
treet. Det er slik Norge er bygd. At dette splittede, langstrakte landet under
35 polarsirkelen, omgitt av steingrå holmer og skjær, som for en fremmed gjør et
trøstesløst inntrykk, har kunnet oppdyrkes slik at vi i dag står i første rekke blant
kulturnasjonene, gir oss en fortrøstning og et håp som ingen forbigående
motgang, hvor dyp den enn i øyeblikket synes å være, kan ta fra oss.

I sin herlige kantate ved hundreårsjubileet 1914, har Nils Collett Vogt så
40 vakkert uttrykt alt dette. Å lese den i dag er en styrkedrikk. Den gir oss nettopp
den løftning vi må ha når det ser mørkest ut: Strål sol! Blås vind!

Saa mangt, som var ugjort: Vi ryddet i skog,
45 vi brøitet os akre og vandt dem med plog.

Et uprøvet, arbeidsklædt, tusentæt tog -

Og det var vor vilje at reise av aag,
50 av fattigdoms tyngsel, av fortidens bann
det sistfødte land.

55 Hvor grå enn vårt folks historie stundom kan virke, gir den oss i dag ny kraft og
mot. Harde tider har vi døyet, gjennom århundrer har vi levd i mørke, men når
det så svartest ut, tentes et lys, lyste en stjerne:

Og høit over landet, det sistfødte land,
60 unge stjerner i brand.

De vokste, de unge stjerner.

65 Funklende stanset de over vor gaard,

myke i glansen; for det var vaar.

70 Stjerner og glød. Stjerner!

Selv etter 1536, som betegner Norges dypeste fall og største ydmykelse, levde håpet og troen hos norske menn. Bare 30 år etter kunne Absalon Pedersson Beyer, etter å ha skildret "hvorlunde Norge er kommet til sin alderdom og bliver
75 daglig jo mer gammel og gråherdet, kald og ufruktsommelig" skrive disse forjettende ord:

"Dog kunne vel Norige engang våkne opp av søvne, dersom hun finge en regenter over seg, ti hun er ikke aldeles så forfallen og forsmektet, at hun jo
80 kunne komme til sin makt og herlighet igjen, ti disse hårde bjerge er innentil fulle med godt smør, sølv og gull og andre dyrebare ting. Udi folket er ennå meget av den gamle dyd, manndom og styrke, som skulle vel stå bi og stride for dens hjem og fedreneland."

85 Hvorfor skulle vi i dag falle hen til mismot og fatalistisk pessimisme, når man selv i denne dype forfallstid ikke hadde oppgitt troen?

I et folk som vårt, som lever i vanskelige kår i en omvekslende forskjelligartet natur, hvor det må utnytte enhver mulighet og gripe dristig og målbevisst
90 sjansen og øyeblikket når den er der, er håpet hvert enkelt individs som nasjonens nødanker.

Bjørnson har også her formådd å gi dette uttrykk i en enkelt rammende setning:

95 "Jeg tåler å flytte mine håp lenger fram, uten å miste hverken håp eller tro."

Dette er dagens budskap til vårt folk.

Kilde

100 Til Norge - Taler&Artikler gjennom krigsårene. H.Aschehoug&Co, Oslo, 1946, s.43-45

Emner

Frihet, Krig, Norsk historie, Radiotale

URI

<https://www.virksommeord.no/tale/vi-selv-og-vare-hjem>